

ȘTEFAN BRATU

**RELAȚII FINANCIAR – MONETARE
INTERNAȚIONALE**

ȘTEFAN BRATU

**RELAȚII
FINANCIAR – MONETARE
INTERNATIONALE**

Editura UNIVERSITARIA
Craiova, 2010

Copyright © 2010 Universitaria
Toate drepturile rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BRATU, ȘTEFAN

RELAȚII FINANCIAR – MONETARE INTERNAȚIONALE / ȘTEFAN

BRATU. – Craiova: Editura Universitaria, 2010

Bibliogr.

Pag. 359

ISBN 978-606-510-463-1

Tehnoredactare computerizată: Bratu Răducu Ștefan

Apărut: 2010

Tipografia Universității din Craiova

Str. Brestei, nr. 156A, Craiova, Dolj, România

Tel.: +40 251 598054

Tipărit în România

INTRODUCERE

INTERNAȚIONALIZAREA ECONOMIEI TRĂSĂTURĂ DEFINITORIE A LUMII CONTEMPORANE

De mai mulți ani, omenirea acceptă fără rezerve că „lumea a devenit mai mică”. Dar sensul metaforic al sintagmei s-a topit într-o realitate sensibil diferită de ceea ce înseamnă doar exploatarea avantajelor oferite de perfecționarea continuă a tehnologiilor de vârf din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor. De la simplele contacte, din ce în ce mai lesnicioase, între persoane, operatori economici și/sau societăți de afaceri, s-a ajuns la o asemenea dezvoltare și diversificare a relațiilor dintre state, încât astăzi cu greu ar mai putea fi întrezărit pe Terra anacronicul fenomen al „izolaționismului statal”, care a marcat unele perioade de dinaintea și de după cel de-al doilea război mondial.

Comerțul exterior, cooperarea în producție, cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, forța de muncă, învățământul, arta și cultura, ocrotirea sănătății, finanțele și asigurările, problemele militare și de securitate colectivă, asistența umanitară, protecția mediului, menținerea echilibrului ecologic, ca să nu mai vorbim de sport – iată cât de variate sunt domeniile de activitate care atrag, în zilele noastre, interesul și conlucrarea bi și multilaterală a statelor, a uniunilor statale, a organizațiilor internaționale de profil sau a diverselor grupuri de lucru.

S-a accentuat gradul de interdependență dintre economiile naționale. Dacă, în urmă cu patru-cinci decenii, prindea contur ideea potrivit căreia cercetările din domeniul științei și investițiile ca atare nu mai puteau constitui decât în cazuri rarissime – datorită complexității problemelor abordate și costurilor corespunzătoare – preocupări și rezolvări individuale, în prezent este trainic statornică convingerea că nici țările cele mai dezvoltate și mai bogate (și acestea

considerate, de unii oameni politici și specialiști, ca fiind „țări în curs de dezvoltare”, deoarece „nu și-au epuizat toate resursele”) nu ar putea progresa fără colaborarea cu alte țări, la fel de prospere și chiar mai puțin dezvoltate. Astfel, în evoluția de ansamblu a lumii, activitatea economică pe plan internațional s-a conturat și s-a amplificat din ce în ce mai pregnant ca fenomen generalizat. Reflectând acest proces, conceptul de *conomie mondială*^{*)} pune în lumină existența unor probleme globale – probleme de tip nou, prin dimensiunea planetary, prin incidențele asupra tuturor economiilor naționale, prin abordarea internațională concertată pe care o presupune soluționarea lor. „Mondializarea” economiei s-a adâncit într-atât, încât în multe țări ale lumii, produsul intern brut se realizează în proporție de 40-50 la sută pe baza unor bunuri și servicii ce trec în mod necesar prin zona relațiilor economice internaționale și a activității financiar-valutare internaționale. În ceea ce privește România, ni se oferă următorul exemplu: „În anul 1998, comerțul exterior cu mărfuri al României s-a situat la o valoare de 19,2 miliarde dolari S.U.A. (livrări F.O.B.). Dacă raportăm această cifră la populația României, rezultă un *nivel de fluxuri de export-import pe locuitor de peste 800 dolari S.U.A.*, iar dacă se raportează la populația ocupată se obține *un nivel de peste 2.000 dolari S.U.A.* Comerțul exterior are astfel, indiscutabil, o contribuție majoră la formarea *produsului național brut* al României, care, conform Atlasului Băncii Mondiale (ediția 1999) a fost de

---

^{*)} Pentru prima dată, categoria „*economia mondială*” – ca obiectiv final al eforturilor de stabilire a unor relații economice internaționale sănătoase – apare în mesajul trimis, la 1 iulie 1933, de președintele **Franklin Delano Roosevelt** delegației S.U.A. la Conferința economică de la Londra, supusă unor presiuni continue în legătură cu politica antiinflaționistă și de diminuare a depresiunii post-criză, promovată de Casa Albă. În mesaj, după ce atrage atenția că „va fi o imprudență lăsarea altor țări să cântărească deciziile noastre în materie de politică internă”, președintele american adaugă ferm: „Conferința economică a fost hotărâtă și convocată pentru a discuta și elabora soluții permanente în materie de *conomie mondială* și nu pentru a discuta politica economică a uneia dintre cele 66 națiuni reprezentate”. Arthur M. Schlesinger jr. *L'Ère de Roosevelt*, Vol. 2 – „*L'avènement du New Deal*”. Éditions Denoël, Paris, 1971, pag. 250.

1.410 dolari S.U.A. pe locuitor (la cursul oficial de schimb al leului) și respectiv 4.270 dolari S.U.A. pe locuitor (la paritatea puterii de cumpărare)”.¹

Internaționalizarea economiei nu poate fi despărțită însă de esența sa democratică. Avantajul reciproc al părților impune, ca o condiție *sine qua non*, înlăturarea unor obstacole, ridicarea unor restricții, flexibilizarea și armonizarea unor reglementări care să favorizeze dezvoltarea schimburilor comerciale, extinderea cooperării multilaterale, transferul de tehnologii, efectuarea investițiilor de capital în deplină securitate, perfecționarea și accesibilitatea sistemului financiar-monetar internațional, limitarea dependențelor de orice fel. În caz contrar, ***„se ajunge, inevitabil, la dominarea țărilor mai puțin dezvoltate sub raport economic, mai puțin performante – și, deci, mai sărace, – de către țările industrializate, bogate și care dispun de un avans de decenii pe calea progresului economic și social față de cele dintâi; se ajunge la subordonarea țărilor importatoare de capital, de tehnică și tehnologii moderne, de cunoștințe manageriale și de informații, de către țările care dispun de capitaluri excedentare, de cercetători, ingineri, economiști și alți specialiști cu bogată experiență în domeniile lor de activitate, de importante capacități de producție pentru export în cele mai variate ramuri ale industriei civile și militare și mai cu seamă în cele de vârf”.***²

În încheierea acestui cuvânt introductiv, vom menționa că pericolul subordonării fără noimă, pe plan economic a unor națiuni de către altele, al sărăcirii economiilor naționale ale „nedreptățiților actuali ai lumii” – după cum se exprima, acum mai bine de 70 de ani, eminentul economist – ***Mihail Manoilescu*** – și, implicit, al dependenței economice

---

¹ Nicolae Nistorescu. *Ghidul importatorului și exportatorului român*. Editor „Tribuna Economică”, București, 2000, pag. 16.

² Iulian Văcărel. *Relații financiare internaționale*. Editura Academiei Române, București, 1995, pag. 9.

față de alte țări, i-a preocupat permanent pe economiștii români. În acest sens, Manoilescu observa: „**Numai prețul scăzut al mărfurilor de import nu ne îndreptățește încă să ne pronunțăm că importul este avantajos. Acest avantaj nu depinde numai de cum se cumpără, ci, mai ales, de cum se creează puterea de cumpărare necesară**”³ La care avea să adauge, referindu-se la semnificația schimburilor comerciale: „Pentru o națiune, schimbul este o problemă de producție, în timp ce pentru un individ el este o chestiune pur comercială”⁴

---

³ M. Manoilescu. *Forțele naționale productive și comerțul exterior*. Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, pag. 80.

⁴ M. Manoilescu. Op. cit., pag. 146.

CAPITOLUL I

CONȚINUTUL ȘI ROLUL RELAȚIILOR FINANCIARE ȘI MONETARE INTERNAȚIONALE

1.1. Activitatea financiar - monetară internațională

În prezent, mai mult ca altădată, fenomenele și procesele economice care au loc într-o anumită zonă a lumii contemporane se resimt în mod implicit și în celelalte zone ale planetei, determinând o accentuare a interdependențelor de natură economică, financiară, politică, socială etc. Acest lucru se reflectă cu ocazia numeroaselor manifestări internaționale care, de regulă, procedează la adoptarea unor abordări generale a problemelor deosebit de complexe din cadrul sistemului financiar-monetar internațional.

Prin teoria, modelele, principiile și instrumentele sale, disciplina universitară referitoare la fenomenul financiar – monetar internațional, ne dă posibilitatea să ne aventurăm mai întâi în zona producerii, evaluării, repartiției, schimbului și consumului de valoare, gestionată în context internațional, zonă în care sunt implicate economii naționale, organisme și instituții regionale și internaționale, societăți comerciale, instituții financiar-bancare.

Apoi, pentru ca procesul cunoașterii să „avanseze” pe baza noilor principii de interpretare integrativă a realității, vom proceda la tratarea fenomenului financiar – monetar internațional cu ajutorul a două modele de înaltă generalizare și expresivitate: *modelul general al sistemelor cibernetice* și *modelul cibernetic al procesului de comunicare*.

Dacă „a exista” ca om înseamnă a gândi, „a exista” în societatea contemporană înseamnă și a comunica! În consecință desfășurarea activităților economice și financiar-monetare pe plan internațional presupune, în mod obligatoriu, o comunicare

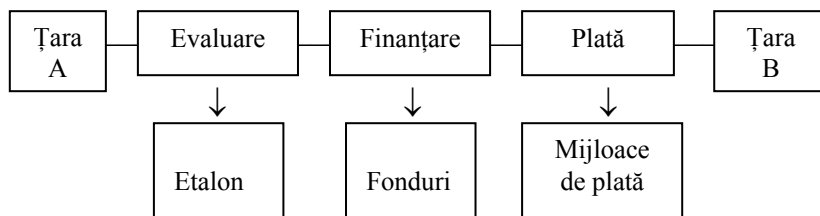

amplă, bazată pe o gândire profundă și rapidă, proces în care *moneda* deține o poziție-cheie.

Legăturile de natură financiară, de credit sau monetare, ce apar pe plan internațional, dau naștere unui fenomen complex, de mare amploare și cu evoluții contradictorii, fenomen care se alătură activității economice internaționale, sprijinind derularea acesteia sau, în unele cazuri, influențând-o în sens negativ.

Investigarea acestui fenomen, cu ajutorul metodelor specifice științelor economice, reprezintă primul pas în cunoașterea aspectelor cele mai generale ale conținutului acestui fenomen, pentru a construi apoi modelele, tehnologiile și procesele decizionale, elemente necesare desfășurării activității în acest domeniu, cel al relațiilor financiar-monetare internaționale.

În evoluția generală a societății s-a conturat și s-a dezvoltat fenomenul activității economice pe plan internațional, fenomen generalizat prin conceptul de *conomie mondială*. Derularea operațiunilor de natură economică, a activității economice de comerț exterior și cooperare economică internațională, prestări de servicii și executări de lucrări în context internațional, dar și realizarea altor activități umane (culturale, sportive, sociale, politice, militare etc.) aduc în prim plan *o activitate de mișcare a valorii în context internațional*, atât sub forma fondurilor financiare și de credit, cât și sub forma unor creanțe, mijloace de semnele monetare. Pentru a-i

individualiza structura, vom urmări (cu ajutorul unei scheme

extrem de simplificată) modul în care se desfășoară o activitate economică de export/import între doi parteneri din țări diferite.

O astfel de legătură economică pe plan extern trece, în mod obligatoriu, prin zona în care se află domeniul de existență al activității financiar-monetare internațională. În acest domeniu de desfășoară o serie de acțiuni principale care formează structura de bază a activității respective.

În primul rând, legătura economică de export intră în *procesul de evaluare*. Aici, cu ajutorul unui etalon monetar internațional (sau cu statut internațional) se va determina informația de preț internațional al bunurilor ce vor face obiectul tranzacțiilor comerciale internaționale.

În al doilea rând, legătura economică trece prin *procesul de repartitie*, proces care asigură finanțarea sau creditarea, favorizând astfel mișcarea rapidă a bunurilor exportate către importator și încasarea rapidă a contravalorii acestora de către exportator.

În al treilea rând, legătura economică intră în *procesul de plată*, proces prin care, cu ajutorul mijloacelor de plată, se sting obligațiile determinate de activitatea de comerț internațională, exportatorul recuperând contravaloarea bunurilor expediate.

Operațiunile generate de aceste procese formează conținutul și totodată structura pe subdomenii a **activității financiar-monetare internaționale**. În cadrul activității respective sunt incluse: *acțiuni* de evaluare, acțiuni de repartitie financiară și de credit, acțiuni de plată, toate derulate în context internațional*.

Manifestarea vizibilă, perceptibilă nemijlocit, constatabilă empiric, a proceselor specifice economiei mondiale (procesele** de evaluare, de repartitie, de plată), prin acțiuni ale activității umane, formează conținutul categoriei de

---

* desfășurarea unei activități pentru atingerea unui scop;

** succesiunea de stări și etape prin care trece în evoluția sa, orice fenomen;